

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus XCIV. De tempore & loco, & cæteris ad Missam requisitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

id præcepisse per verba: *Hoc facite, &c.* probabile tamen est cum *S. Bonav. Cajet.* hoc præceptum datum esse communitati Sacerdotum, non autem singulis. Deinde simplex Sa-

cerdos tenetur celebrare, quando ipse vel populus die obligato aliter Missam audire non potest; hoc enim requirit ejus officium, *Sennyei* 9. 54.

CASUS XCIV.

De tempore & loco, & cæteris ad Missam requisitis.

GAbius Sacerdos dubitat: 1. *Quâ horâ manè Missam inchoare possit.* 2. *An in nocte Nativitatis possit legere omnes tres.* 3. *An post meridiem, an in hoc cum suis dispensare possint Superiores Regularium.* 4. *An Matutina præmittenda.* 5. *An liceat legere die Jovis, Veneris & Sabbathi S.* 6. *An sapius eodem die, & ex quibus causis.* 7. *An & quando liceat Missam ab- vel interrompere.* 8. *Quando liceat legere extra Ecclesiam.* 9. *An in cubiculo infirmi.* 10. *Quid hic possint Episcopi vel Regulares.* 11. *Quid de Ecclesia execrata vel polluta.* 12. *An casus polluentes debeant esse publici, an polluant Oratoria.* 13. *An polluta vel execrata Ecclesia polluat Altare & cæmeterium, an reconcilietur per celebrationem Missæ.* 14. *Quid agendum de lignis vel lapidibus Ecclesiæ destructæ.* 15. *Cujus sit Ecclesiæ consecrare, benedicere, reconciliare.* 16. *An Episcopi dare possint licentiam celebrandi in privatis Oratoriis.* 17. *Quid de Oratoriis Regularium.* 18. 19. 20. 21. 22. *Sacularium.* 23. *Quid circa Altaris formam.* 24. *Consecrationem.* 25. *Execrationem.* 26. 27. *Quid circa*

materiam, consecrationem, attactum, execrationem patenæ, calicis, ciborii, Monstrantia. 28. *Quid circa benedictionem & execrationem paramentorum.* 29. *An aliquando sine iis celebrare liceat.* 30. *Quid de eorum colore.* 31. *Quid de mappa, antependio, Cruce.* 32. *Lumine, Missali, Ministris.* 33. *An liceat celebrare nudis pedibus, tecto capite, vel cum parucca.* 34. *Quid de campanis.* 35. *Qualis Missa legi debeat, de quo Sancto.* 36. *Quid de Missis votivis & de requiem.* 37. *Quale peccatum sit hic aliquid omittere vel mutare.* 38. *Accelerare, nimis submissè vel altè recitare.* Pro Resolutione

QUÆR. 1. *Quâ horâ celebrandum?*

Re. 1. *Tempus licitè celebrandi juxta Rubricas incipit ab aurora usque ad meridiem. Aurora autem hîc non sumitur mathematicè, sed moraliter pro sesqui hora ante Solis ortum: imò Missam regulariter duabus horis ante ortum Solis inchoari posse docent Rodrig. Suar. d. 80. f. 6. Tamb. de Sacrif. l. 1. c. 6. Unde cum teste Rodrig. 99. reg. 9. 33. Religiosi habeant privilegium, ut unâ horâ tempus*

I 2 ordi-

ordinarium prævenire & sequi possint, his licitum erit tribus horis ante ortum Solis Missam inchoare, ita ut si Sol in æstate oriatur horâ quartâ, legere possint primâ noctis. 2. Etiam alii Sacerdotes auroram *ex justa causa* prævenire possunt, ut si consecrandum sit pro morituro viaticum, die festo itinerandum, nec seriùs commodè legi possit, si in magna solemnitate alias non possent dici omnes Missæ, item ut famuli, opifices in hyeme ante laborem Missam audiant, & ita in civitatibus Germaniæ habere consuetudinem testatur *Laym. hic c. 4. n. 3.* 3. Et si communis cum *Pign. t. 7. conf. 25.* teneat, & *S. Congregatio* sæpè declaraverit, quòd in Nativitate Domini omnes tres Missæ non debeant dici de nocte, nec distribui Communio; contrarium tamen habet consuetudo, quæ cum *Gavanto* non videtur improbanda, si ob numerum Sacerdotum alioquin omnes Missæ commodè dici non possent. 4. *Sotus, Nav. Dicast. Gobat t. 3. n. 202.* dicunt, Missam saltem ex causa rationabili, putà itineris, festi, Jubilæi, accursus populi, vel ut Princeps Missam audiat, incipi posse ante tertiam pomeridianam, quia olim legebatur vesperi, & contraria consuetudo non est inducta ut obligativa, sed ad majorem commoditatem Sacerdotum & fidelium. *Pius V.* tantum prohibuit Missas vespertinas, vesper incipit prius horâ tertiâ. Juxta *Sennyei* & communem licet inchoare ante primam pomeridianam, intellige ubi hoc specialiter non est prohibitum,

ut graviter prohibitum est in Dicecesi Colonienfi Missam incipere post duodecimam, non autem finire, 5. Possunt Superiores Regularium cum suis dispensare, ut ex rationabili causa tempus celebrandi anticipent vel postponant, quia possunt cum suis, quod Episcopi cum sæcularibus, *Pasq. La Croix n. 225.* 6. Missale præscribit, ut Missa non legatur nisi per soluto Matutino cum Laudibus; at non est obligatio saltem gravis, imò nec levis, si adsit aliqualis causa, major v. g. commoditas itineris, studii, &c. Est nunc communis cum *Soto, March. Snar. l. c. Illung t. 5. n. 36.* quia nullibi reperitur præceptum, & rubricæ hinc tantum sunt directivæ, vel ad summum obligant sub veniali, nec est specialis connexio vel dependentia Missæ à Matutino.

QUÆR. II. Quibus diebus & quoties liceat celebrare?

R. I. Per se licet omnibus diebus. Difficultas est de tribus ultimis diebus Quadragesimæ, & quidem 1. Die Jovis S. laudabilis habet consuetudo, ut unus tantum Superior celebret, & reliqui omnes etiam Sacerdotes more laicorum communiceant, ad imitationem Christi & Apostolorum; licitum tamen est etiam aliis celebrare de feria, præsertim accedente aliquâ causâ, ut v. g. populus manè Missam audiat, nulla enim id lege prohibetur, & ita habet consuetudo in Germania, testibus *Tann. Laym. c. 5. n. 9. Dicast. d. 4. n. 28.* & si quod est decretum S. Congreg. in contrarium, id non esse legitime pro-

promulgatum docet *Lug. d. 10. n. 14. Semyei* monet, eo die non esse celebrandum post Missam solemnem. Si quis habeat duas parochias, debet sepulchrum erigere in principaliori, vel si in utraque erexit, officium facere in sola principaliori, & alteram hostiam reponere in sacrario. Si utraque Parochia sit populosa & distans, debet uno anno hic, altero ibi officium facere, *Amicus apud Pign. t. 9. conf. 79. n. 15.* 2. Die Veneris sub mortali prohibetur Sacrificium Missæ, quia illo die Ecclesia recolit Sacrificium cruentum in Cruce, *c. Sabbathi, de consec. d. 3.* Neque licet dare Communionem nisi infirmo, *Barb. Dian. p. 4. t. 4. R. 237.* Si Parochus die Jovis non reposuit hostiam pro die Veneris, utatur parvâ consecratâ, si habeat; si non habeat, faciat duas hostias privatim consecrari per alium Sacerdotem, si Sacerdos non adsit, & timeatur grave scandalum, quod aliter evitari non possit, juxta *Gobat, Sporer n. 452.* Ipse Parochus potest manè de Passione vel Cruce privatim consecrare duas majores hostias, reservando tñam pro Officio; quamvis enim tunc agat contra duplex præceptum Ecclesiæ de non consecrando & non communicando bis, prævalet tamen præceptum naturale de evitando scandalo. 3. Die Sabbathi una Missa solemnis permittitur, non verò privata nequidem de requiem stante funere, quia *Alex. VII. 5. Aug. 1662. & Clem. XI. 30. Aug. 1706.* prohibent Missam de requiem dici in duplici, multò ergo magis die

Jovis vel Sabbatho-S. quibus etiam triplicia cedunt, ideòque tunc exequiã differendæ sunt post Octavam Paschæ.

§. II. Olim licebat toties eadem die Missam legere, quoties placebat; nunc solum unicam legere licet, *c. consultuisti de celeb. Mis.* Excipe 1. diem Nativitatis Domini, in quo permittitur cuilibet Sacerdoti ter consecrare, *c. sufficit, de consec. dist. 1.* Ad hoc tamen nemo tenetur, sicut nemo tenetur tres Missas audire; si quis ex permissione Episcopi soleat consecrare in duabus parochiis, poterit in die Nativitatis facere sex Sacra, *Gobat n. 188.* & qui in uno loco, ubi est novum Calendarium, in Natali Domini celebravit tres, poterit in alio loco, ubi est Calendarium vetus, iterum tres Missas celebrare, utendo privilegio loci; qui tamen semel in Natali celebravit, non potest postea communicare, quia sola pluralitas Sacrificii permittitur. 2. Ordinatus die Nativitatis in Sacerdotem potest duas postea Missas legere, quia non communicavit more laico, sed cum Episcopo. Ordinatus in ultima Missa adhuc potest dicere priores duas, quia ordo ille non ita est necessarius, ut ex rationabili causa mutari non possit. 3. Si unus vel alter pastor vicinus sit ægrotus vel absens, potest alius bis vel ter, si opus fuerit, consecrare, nec requiritur major causa pro tertia, quàm pro secunda Missa; idem alii permittunt die feriali in accursu populi, adventu Magnatis, aut Principis; sed attendenda est con-

fuetudo & ordinatio Episcopi; Religiosis sufficit licentia suorum Superiorum, *Pasq. q. 392*. Si ad Superiorem recurri non possit, prudens quisque potest de causa judicare. 4. Si desit hostia pro viatico moribundi, licebit Sacerdoti etiam non jejuno secundò celebrare, communissima apud *Tamb. l. 4. c. 6. §. 8. Leand. hic n. 447*. Si moriearis sub primo Sacro, reserva particulam de hostia majore, si hostiam jam sumpseras, sume etiam Sanguinem, & omisâ Purificatione perage reliqua, & de novo incipe Sacrum, si periculum sit, ne ægrotus interim moriatur, intermisso Sacro vade ad eum absolvendum & inungendum, nequaquam licebit consecrare, ut vocant, compendiosè, hoc est, extra Missam, vel unam tantum speciem; id enim Ecclesia nunquam permittit, *Chapeau. c. 4. q. 20*. 5. Obligatio dicendi Missam conventualem non est ratio sufficiens iterandi, nisi forsan ob periculum scandali die festo; nec sufficit benedictio nuptiarum, quia potest differri vel fieri sine Sacro, neque paupertas Sacerdotis aut Ecclesiæ, *c. sufficit de consec. dist. 1*.

QUÆR. III. Quid de ab-vel interrumpenda Missa?

7. ix. Abrumpere Missam captam sine causa, est mortale, quia est gravis irreverentia, ideòque abrumpens incurrit suspensionem à Corpore & Sanguine Christi, *c. nullus de consec. dist. 1*. Dixi, sine causa; nam justa causa abrumpendi etiam post consecrationem est 1. *Periculum mortis* ex incurso hostium, expedit tunc speciem con-

secratam sumere, ne inhonoretur, & abire. 2. *Morbis*; si Sacerdos deficiat post unam speciem consecratam, debet alius Sacerdos, etiam non jejunus, si adsit, Sacrificium complere: id enim exigit integritas Sacrificii; si deficiat sumpto sacro Corpore, poterit Calix sumi à Sacerdote, vel reponi in sacrario cras sumendus cum aliis speciebus de novo consecrandis. 3. Si polluat Ecclesia per notoriam sanguinis effusionem, & Missa adhuc sit ante consecrationem, debet abrumpi; idem est, si Sacerdos recordetur se esse excommunicatum vel suspensum, aut locum esse interdictum, *rubr. §. 8. n. 5*. Si ex abruptione timeatur infamia vel scandalum, ut plerumque timeri potest, si celebretur publicè, semper licet proseguere, *Sennyei, Pasq. q. 194*. Quid agendum illi, qui sub Missa recordatur mortalis, dixi *Cas 92. n. 33. & 42*. 4. Possè Missam ante oblationem abrumpi, & novam inchoari, ut Cardinalis, Episcopus, Marchio vel Comes superveniens Missam die festo audiat, probabiliter affirmant *Laym. Dicast.* modò non adsit alius Sacerdos, qui Missam legere possit; si enim ex simili causa, juxta plures, liceat iterare Missam, cur non abrumpere? At rectius *Sennyei, Pasq. q. 199. Ills. hic n. 108*. dicunt, expedire, ut nihil repetatur; quia ipsa inconvenientia repetitionis satis excusat ab auditione illius partis; multò minùs repeteri poterit post Offertorium. 5. Similiter ex justa causa potest Missa interrumpi v. g. interponendo ordinationem, concionem,

nem, imò pro dando viatico vel unctiōe moribundo intra Ecclesiam vel in vicinia potest interrumpi post consecrationem, retentis sacris vestibus, multò magis id licet ad dandam absolutionem etiam remotè extra Ecclesiam, quia necessitas excusat ab omni irreverentia: interim sacræ species vel sunt reponendæ intra sacrarium, vel constituendus qui eas custodiat. *Senn. La Croix n. 248.* dicunt, in posito casu posse dimidiari confessionem; quod non probo, quia illa brevis mora in audienda integra confessione tantùm prolongat interruptionem jam inchoatam; ergo sicut non licet dimidiare confessionem ob magnum concursum pœnitentium, ut certum est ex Prop. 59. ab *Imm. XI.* damnata, ita minus hic.

QUÆR. IV. Quo loco celebrandum?

8. R. Seclusâ necessitate & privilegio, sub mortali celebrandum est in Ecclesia consecrata vel benedicta, non execrata neque polluta, *c. 1. 11. 12. 14. de consec. dist. 1. Trid. sess. 22.*

Dicitur primò: Seclusâ necessitate; nam si urgeat necessitas, licet celebrare in alio loco decenti in Altari portatili: Ut 1. si alicubi non sit Ecclesia vel Oratorium ab Ordinario approbatum, vel sint diruta aut combusta, *c. 30. de consec. dist. 1.* 2. Si tempore pestis, belli, vel persecutionum in Ecclesia sine periculo legi non possit, potest legi in privatis domibus, carceribus, vel cryptis subterraneis, uti factum testatur *Baron. ad annum Christi 303. n. 39.* 3. Si tem-

plum non capiat populum, potest erigi Altare ante templum, *Laym. Schmalzgrub. l. 3. tit. 40. n. 8.* 4. In bello & castris diebus festis pro militibus, festis & profectis pro Officialibus, *Lugo, Pasq. Dian. p. 9. t. 1. R. 44.* 5. In longa navigatione in littore, aut quieto mari, etiam in navi, modò alius Sacerdos vel Diaconus calicem teneat, ne labatur, quod *Suar. Schmalzgrub.* meritò extendunt etiam ad peregrinationem terrestrem per loca deserta vel infidelium; neque in his casibus opus esse licentiâ Episcopi; sed ipso jure & consuetudine eam concedi docet *Reiffenst. l. 3. t. 41. n. 13.* intellige, si necessitas sit evidens, & non sit facilis ad Episcopum recursus. 6. An verò diuturna infirmitas sit causa sufficiens, ut saltem Episcopus dispensare possit, ut legatur in privatis aedibus in portatili pro solamine infirmi, post decretum *Clem. XI.* (de quo statim) est valde incertum, quo statuitur, quòd nec ipsi Episcopi possint in domibus laicorum Missam legere; aut alteri Episcopo id in sua diœcesi permittere; multò ergò minus hoc Episcopus permittere poterit laico; at quia decretum non loquitur de casu necessitatis aut infirmitatis, adhuc probabiliter id concedere poterit Episcopus in tali casu, & ita habet consuetudo & praxis in his partibus.

Dicitur 2. Secluso omni privilegio, quale olim ex *Can. Missarum de consec. dist. 1.* habebant Episcopi, & Prælati Episcopo majores in quo vis loco etiam in domibus laicorum & extra diœ-

diœcesin erigendi Altare portatile, in eoque legendi; idem potuerunt Franciscani, Prædicatores, & alii cum iis communicantes: & quamvis plurimi apud *Pign. Gobat, Sporer. n. 440. Schmalzgr. l. c.* docuerint, hæc privilegia, præsertim Episcoporum, eò quòd sint clausa in Corpore Juris, per *Conc. Trid.* non fuisse revocata, nunc tamen ea, etsi in Corpore Juris clausa, tam pro Episcopis, quàm pro Regularibus esse revocata, certum est ex novissima declaratione *Clem. XI.* die 15. Decemb. 1703. cuius tenorem exhibent *La Croix l. 6. p. 2. post num. 258. Reiffenst. n. 5.* qui à n. 9. testatur, hoc Decretum in pluribus Germaniæ Episcopatibus, nominatim in Salisburgensi, esse publicatum & receptum.

II. Dicitur 3. In Ecclesia non consecrata, neque polluta; nam in his sacrificare, sepelire, vel Officium Divinum facere, est mortale, quia graviter prohibetur per jura cit. Ecclesia execratur, seu amittit consecrationem, quando muri ex majore parte corruerunt, vel ab incendio interiùs majori ex parte sunt devastati, & abradi, non verò si parietes dealbentur, vel tectum corruat; quia consecratio adhæret parietibus, è contra benedictio adhæret fundamento, idèdque Ecclesia non amittit benedictionem, nisi destruatursi auctoritate Superioris, & sine spe reedificandi, *Engel. l. 3. decret. t. 40. Reiffenst. ibid. n. 12. Schmalzgr. n. 23.* Ecclesia dicitur pollui, si in ea fiat actio, propter quam putatur indecens

exercere Officium Divinum, quòd de jure fieri potest quinque modis: 1. Per effusionem sanguinis humani graviter injuriosam, *c. fin. de consec.* Unde non polluantur, si effusio fiat ab amente, ebrio, furioso, vel ad justam defensionem, aut non in Ecclesia, sed in porticu, turri, vel subtus in spelunca. 2. Per homicidium culpabiliter vel per sententiam judicis illatum, *c. si motum de consec. dist. 1.* non verò per suspendium ad muros Ecclesiæ. 3. Per illicitam effusionem seminis humani, *c. uni de consec. in 6.* 4. Per sepulturam excommunicati denunciati, seu vitandi, quales in Germania non sunt hæretici. 5. Per sepulturam hominis non baptizati; excipitur tamen probabiliter catechumenus, infans parentis Christiani, vel dabiè, vel omnino non baptizati, *Engel. §. 2. Pasq. Schmalzgr. n. 74.* quia tales in odiosis non censentur infideles, & Ecclesia in dubio non censetur polluta. Casus prædicti, ut inducant Ecclesiæ pollutionem, debent esse publici, *Sylvest. Barb. Engel. Reiffenst. l. c. Parrhibid. n. 12.* Ratio est, quia quamdiu factum non est publicum, Ecclesia retinet bonam famam suam, idèdque non censetur violata; per prædicta polluitur sola Ecclesia propriè talis, hoc est, locus communis ab Episcopo consecratus vel benedictus, non autem Oratoria privata, quæ in odiosis non censentur Ecclesia, *Suar. Lugo D. 20. n. 59.* Polluta Ecclesiâ polluitur Altare fixum, non portatile; item polluitur cæmeterium contiguum, non è contrâ,

c. un. de consec. in 6. Execratâ tamen Ecclesiâ non execratur Altare, quia in hoc unum non est accessorium alterius, *Barb. Schmalzg. n. 67.* Ecclesia polluta non reconciliatur per hoc, quod in ea Missa celebratur, ut contra Sâ habet communis, sed debet reconciliari ritualiter per Episcopum. In necessitate, ut populus v. g. Missam audiat, posset Episcopus dispensare, ut legatur in Ecclesia nondum reconciliata, *Barb. Dian. Delbene, & plures apud Leuren. l. 3. q. 954. n. 4.* Si Ecclesia destruat vel corruat, ligna & lapides converti nequeunt ad privatos laicorum usus; potest tamen ex hujusmodi lignis construi alia Ecclesia, Sacellum vel Capitulum Religiosum, vel etiam ligna in coquina Religiosorum comburi, *Gloss. ad c. que semel.* Lapidés cum licentia Episcopi vendi possunt ad usus profanos, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, *c. que semel 194. t. Engel. l. 3. t. 48. n. 9.* Corpora sepulta in Ecclesia profanata transferri debent ad alium locum benedictum.

14.
15. QUÆR. V. Cujus sit Ecclesias consecrare, benedicere, pollutas reconciliare? &c.

R. 1. Consecrare Ecclesias de jure est solius Episcopi, *l. nemo. c. nullus de consec. dist. 1.* 2. Abbates & Superiores Regulares, etsi non possint consecrare, possunt tamen vi privilegii à Leone X. Fratribus Minoribus, & per communicationem aliis concessi solemnî benedictione benedicere omnes & singulas ejusdem Ordinis Ecclesias, cœmeteria, Capitula, & Oratoria

R. D. Janfen Pars II.

ubique existentia, *Rodrig. t. 1. q. 19. n. 2. Barb. Reiffenst. n. 9. Leuren. n. 5. Schmalzg. n. 16.* & hoc privilegium nullibi esse revocatum cum aliis restatur *Pelliz. 10. 2. t. 8. c. 5. n. 67.* 3. Ecclesias pollutas, si præviè fuerint consecratae, de jure reconciliari possunt à solo Episcopo, *Barb. Pirrh. tit. 40. n. 20.* At vi privilegii memorati possunt Fratres Minores & cum iis communicantes (inter quos sunt Præmonstratenses, ut dixi *Cas. 71. n. 5.*) ecclesias sibi subjectas quomodocunque violatas etiam prius consecratas reconciliare, & quidem aqua per ipsosmet benedicta, quando Episcopus distat duabus diætiis; (una diæta continet 20. milliaria Italica, seu 4. vel 5. Germanica) si verò duabus diætiis non distat, aquâ per Episcopum benedictâ, quâ opus non esse apud *Reiffenst.* docent *Rodrig. Barb.* si Episcopus absit, aut interveniente morte, renunciatione, vel dispositione non existat. 4. Si polluitur Ecclesia, quæ prius non fuit solemniter consecrata, sed solum benedicta, vel authoritate Episcopi, vel alterius ad cultum Divinum deputata, tunc potest à quovis Sacerdote non petita ab Episcopo licentiâ per asperisionem solius aquæ lustralis ordinariæ denuò reconciliari. Communis & certa, *c. fin. de consec. Leuren. n. 4. 5.* Cœmeteria polluta ab iisdem reconciliantur, à quibus Ecclesiæ, *Sylvest. Pirrh. n. 30.*

QUÆR. VI. Quid circa Oratoria?

R. 1. Oratorium est locus in privatis ædibus ad cultum Divinum de-

16.

K pu

putatus non habens campanam, nec ingressum in via publica, quem si habet, dicitur Sacellum publicum, secus privatum, quod ad nutum domini redire potest ad usus privatos, *Gobat n. 251.* Potest Episcopus sæcularibus licentiam dare, ut constanter celebretur in publico, non verò in privato, nisi in casibus necessitatis supra memoratis ob decretum Trid. Clem. XI. quod tamen quoad hanc partem ab Episcopis Germaniæ ubique non est receptum, vel decennali consuetudine in contrarium (quod etiam cum mala fide fieri posse dixi *Cas. 5. n. 14.*) abrogatum, ita ut teste *Gobat t. 3. n. 244.* & *La Croix n. 263.* praxis doceat, quòd Episcopi in Germania habeant potestatem concedendi privata Oratoria ex justa causa ad dies vitæ. 1. Non obstante decreto Clem. adhuc possunt Regulares vi suorum privilegiorum erigere privata Oratoria & Capellas domesticas in Monasteriis, in cameris, ac cellis infirmorum, in grangiis & villis, ubi Religiosi resident, legere in Altari viatico seu portatili, *Dian. Lezan. Pelliz. Azov. cum Reiffenst. n. 19.* quia his privilegiis non derogavit Trid. quod solum loquitur de domibus privatis, seu locis profanis, quo nomine non veniunt domus Religiosorum, & post Conc. Trid. huiusmodi privilegium de novo concesserunt Greg. XIII. Societati Jesu, & Pius IV. Anno 1565. Canonicis Regularibus, & per communicationem aliis Religiosis, *D. D. c. c.* Neque his privilegiis præjudicat sæpè fatum decre-

tum Clem. utpotè quod solum declarat, quæ privilegia à Conc. Trid. sint revocata, nec afficit privilegia post Concilium concessa: neque Regularium Oratoria indigent Episcopi designatione vel approbatione, possuntque in illis legi eodem die plures Missæ etiam à Sacerdote sæculari, quia privilegium illorum non est personale tantum, sed & locale, seu redundat in ipsum locum, idèoque gaudent immunitate, *Lezana, Dian. apud La Croix n. 257.* atque etiam sæculares in iis satisfaciunt præcepto Missæ, *Quart. Tamb. l. 1. c. 4. Illung. t. 5. n. 169. Reiffenst. n. 21.* 3. Laici, qui per falsa narrata impetrarunt privilegium celebrandi Missam in Oratorio privato, non possunt eâ licentiâ uti, quia est subrepticia & nulla, idèoque tenor concessionis esse solet: *Tibi, qui, ut asseris, ex nobili genere procreatus existis, qui in actuali morbo vel senio constitutus es, &c.* Si morbus vel nobilitas falsò allegetur, non valet concessio; sufficit tamen nobilitas ex una tantum parte matris vel patris, quia favores latè accipiendi sunt, *Pign. 6. consec. 98.* 4. Hoc privilegium datum à Papa durat ad mortem privilegiati, nec finitur morte Papæ, qui concessit, vel Episcopi, qui designavit locum, quia est gratia; si mutatur locus, debet iterum approbari, nisi antea fuerit Oratorium, ut contra Pasq. excipit Quintanav. Neque amittitur, si mutet domicilium in aliam dioccesin, quia privilegium est personale; requiritur tamen inspectio loci, & approbatio novi Episcopi, *Syl-*

Sylves. Aversa, Dian. p. 9. t. 1. R. 7. Neque opus est, ut claudatur quatuor muris, sed potest ex una parte claudiretela, vel tapere; locus de cetero debet esse mundus, nec in ea poni lectus, in eo edere vel bibere una vel altera vice est tantum veniale, quia talis actio non est mortale ne quidem in Ecclesia consecrata; si comestio fiat constanter, utendo illo loco velut alio profano, est mortale, quia gravis irreverentia. 5. In privilegio exprimi solet, ut una tantum Missa unoquoque die celebretur, legere tunc secundam esse mortale, quia est ac si legeretur extra loca deputata, idque de novo prohibet Clem. XI. precipiens, ut celebraturus se diligenter informet, an indulta Missa jam lecta fuerit. Potest tamen & hic prevalere consuetudo contraria, quæ in dubio non presumitur, sed probari debet, quia est quid facti. 6. Bulla & Clem. XI. prohibent ibi legere die Paschatis, Pentecostes, Nativitatis ac aliis solennioribus festis; per festa solemniora S. Congregatio apud *Gavant. p. 1. t. 20.* intelligit festum Epiphaniæ, Annunciationis, Assumptionis B. M. V. festa SS. Petri & Pauli, & omnium Sanctorum, quod alii putant non habere vim legis, maxime ubi consuetudo est contraria, *Pasq. 9. 659.* Si privilegium concessum est propter infirmitatem, nulli dies festi excipi solent, *Gavant.* 7. Extranei non satisfaciunt præcepto Missæ in Oratorio privato, imò nec domestici, qui tunc pro servitiis Domini non sunt necessarii; & ut Sacerdos ex-

traneus ibi legere possit, qui non est Sacellanus, debet adesse aliquis de familia, quia sic habet tenor Bullæ & decretum *Clem. XI. de Anno 1703.* nomine autem familiæ veniunt Herus, uxor, proles, famuli commensales, quod Pelliz. extendit ad fratres vel filias nuptas in eadem domo habitantes, etsi non habeant eandem mensam: addi solet nec non in hospitium suorum nobilium præsentia, qui etiam satisfaciunt, etsi sint ex eadem civitate vel parochia, quia favores sunt ampliandi, *Tamb. 8.* Hæc omnia præcipiuntur fieri sine iurium parochialium præiudicio; hinc sine parochi licentia non licet ibi ministrare Sacramenta, concionari, catechizare, &c. præsumi tamen potest parochus non esse invitus, ut ibi denuncientur festa, & distribuatur Communio extra tempus Paschale, nisi positivè contradicat; neque videtur esse contra jus Parochi Missam ibi solenniter cantare, ob rei tamen novitatem fieri non debet absque licentia Ordinarii.

QUÆR. VII. Quid circa formam, consecrationem & execrationem Altarium?

31. Tenenda esse sequentia: 1. Altare aliud est fixum, seu loco immobiliter inhærens, aliud viaticum seu portatile, quod ab uno loco portari solet ad alium, utrumque debet habere sepulchrum, seu cavitatem, in quo reponantur reliquiæ, si certæ haberi possint, item esse quadratum, & ex superiori parte lapideum, *can. Altaria 31. de consec. dist. 1.* Portatile

constare potest duobus lapidibus
connexis, qui claudi & ante conse-
crationem aperiri possint instar libri.
24. 2. Utrumque debet esse consecratum
ab Episcopo, vel ex privilegio Papæ
à simplici Sacerdote. Tale privile-
gium Pius IV. in Bullar. novo to. 2.
concessit Abbatibus Cassinensibus,
Greg. XIV. omnibus Abbatibus Ci-
sterciensibus, teste *Rodrig. t. 1 q. 28. a. 2.*
Paulus III. Societati Jesu in remo-
tissimis partibus, ubi Episcopus Catho-
licus facile inveniri non potest,
Schmalzgr. n. 38. Honorius III. &
Adrianus VI. Provincialibus Fra-
trum Minorum, & Fratribus, quibus
ipsi commiserint pro Indiis, in casu
necessitatis Episcopis in Provinciis
non existentibus, *Rodrig. 3.* Cele-
brare sine Altari, vel in non conse-
crato, est graviter prohibitum, *c. 19.*
c. 30. de consec. dist. 1. Si consecrata
sint, potest quilibet Sacerdos intra
Ecclesiam consecrare in utroque, in
fixo potest consecrare ubique; cum
enim erigatur autoritate Episcopi,
censetur ipse locus ab Episcopo desti-
natus ad cultum Divinum, *Pasq. q. 705.*
Sennyei q. 389. In portatili non potest
legi extra locum benedictum, nisi
ab illis qui habent privilegium, de
quibus Q. 6. Non opus est, ut Sacer-
dos alibi consecrans exploret, an Al-
tare sit consecratum, vel integrum,
25. sufficit esse expositum. 4. Altare
fixum execratur, seu amittit conse-
crationem, si mensa seu superior
lapis à basi, cui innititur, removeat-
ur, *c. 1. & 2. de consec.* Non item si
lapides inferiores mensam immedia-

tè non tangentes removeantur, & alii
substituantur, aut pars superior & in-
ferior simul integrè transferantur ad
aliam templi partem, vel superior
tabula non sit ita affixa inferiori, quin
unà cum sepulchro commodè trans-
ferri possit, quia tunc induit naturam
Altaris portatilis, *Gobat, Sylvest. v. Al-
tare q. 10. Barb. in c. 1. de consec. n. 2.*
5. Fixum & portatile execrantur, si
enormiter sint fracta, ita ut tertia pars
sit destructa; item si frangatur aut
removeatur sepulchrum seu locus
reliquiarum, quod *Soto, Suar. Pirrh.*
n. 26. probabiliter non admittunt,
quia reliquie nunc sæpè non impo-
nuntur, eò quòd approbatæ vix ha-
beri possint. 6. Si lapis consecratus
frangatur in duas partes, quarum
qualibet apta sit sustentare hostiam
& calicem, utraq; pars juxta com-
munem apud *Henoa & La Croix n. 31.*
potest servire pro duplici ara, quia
totus lapis erat consecratus; & sicut
partes divisæ non amittunt usum &
finem, sic nec consecrationem: ne-
que consecratio amittitur per hoc,
quòd Altare frangatur in quatuor
cornubus, in quibus sit unctio, neque
sit tantum lapis sit scissus, modò par-
tes nec ab invicem, nec ab inferiori
structura separentur, quia scissura
non tollit formam, nec facit aliud
Altare, *Pasq. La Croix n. 303.* In du-
bio an fractura sit enormis, consu-
lendus est Episcopus, *Castropalao,*
Reiffenst. n. 37.

QUÆR. VIII. Quid circa cali-
cem, patenam, ciborium, Monstran-
tiam? &c.

26. **Q** 1. Ad Missam requiritur patena, & calix ex auro, argento vel stanno quoad cupam, pes esse poterit ex aere, ferro, vel alia materia, *Laym. n. 12.* Idem dic de ciborio & Monstrantia. 2. Calix & patena non benedicuntur per usum, ut volunt *Pasq. Dian.* sed debent esse consecrata ab Episcopo, vel habente privilegium, quale habent Abbates & Prælati gaudentes usu mitræ & baculi, idque non tantum pro suis, sed & pro aliis Ecclesiis, teste praxi, *Pasq. Engel. l. 3. tit. 40. n. 9.* Declarationes in contrarium non sunt usu receptæ, vel de iis non constat authenticè. 3. Ciborium non consecratur, quia in Rituali nulla fit mentio christianis vel unctionis; probabilius tamen debet benedici, quia pro eo habetur specialis benedictio in Rituali; possuntque benedicere Superiores Mendicantium, uti & reliqua paramenta, in quibus nulla intervenit unctio. *Suar. Bonac. Sol. Pasq. q. 778. Sporer n. 401.* dicunt, benedictionem ciborii tantum esse de congruentia, quod certum videtur de monstrantia, quia nulla pro hac habetur benedictio in Rituali; deceret lunulam, in qua ponitur hostia, benedicere benedictione pixidis, nullo tamen id jure præcipitur. 4. Si quis præter Sacerdotem aut Diaconum calicem, patenam, corporale, ciborium, in quibus actu est Corpus Christi, tangat, peccat mortaliter, communis, *arg. can. 40. c. 42. de consec. dist. 7.* Si vacua sit, erit veniale ea tangere absque causa; aliàs aullum. Acolythi & minoribus ini-

tiati licitè vacua tangunt, *c. non liceat d. 23.* uti & Regulares Sacristæ, et si laici ex privilegio concessò Mendicantibus omnia S. vasa, corporalia, &c. reverenter tangere & lavare possunt, *Laym. Sporer l. c. 5.* Patena & calix consecrationem amittunt per notabilem fractionem, ut si pes à cupa abrumptur, nisi calix sit tornatilis, & cupa ex arte absque fractione possit separari, *Pasq. 768. Engel n. 6.* Non amittitur consecratio per ictus à fabro, & probabiliter nec per deaurationem, *Coning, Pelliz. Reiffenst. n. 46.* quia major pars sacra cupæ trahit ad se minorem, & ecclesia non execratur, si de novo dealbetur, ergo nec calix, si deauretur; deinde execratio est odiosa, quæ in dubio induci non debet, nisi ex textu claro.

QUÆR. IX. Quid circa paramenta aliæque ad Missam requisita?

28. **Q** 1. S. vestes & præcipua paramenta ad Missam pertinentia, velut Casula, Stola, Manipulus, Alba, Cingulum, Amictus, Corporale lineum, aut ex cannabe vel gossipio, Purificatorium, Palla, debent esse benedicta; probabilius autem non benedicuntur per usum, ut docent *Jordan. Dian. p. 5. l. 13. R. 60.* sed benedici debent ab Episcopo vel Superiore Regularium, id enim concessit Innoc. VIII. Prioribus Ordinis S. Hieronymi & Vicariis in absentia Prioris, & per communicationem aliis, ut possint benedicere Corporalia, vestimenta, cæteraque ornamenta Ecclesiastica ad cultum Divinum pertinentia tam sui Monasterii, quam etiam undecunque sint.

sint, Pelliz. *Miranda*, *Rodrig.* 9. 19. n. 2. *Defranch.* in *controv.* p. 2. 9. 28. n. 3. *Si dicas*: S. Congreg. apud *Gavant.* *Lezana*, *Defranch.* declaravit, quod tantum id possint pro suis Monasteriis. R. S. Congregatio solum vult, quod privilegium in genere datum ad benedicendum omnia paramenta intelligendum sit tantum de paramentis suae Ecclesiae, non autem si in specie exprimat, quod Regulares possint benedicere omnia paramenta tam sui Monasterii, quam NB. *undecunque sint*, sicut hic; neque enim S. Congreg. revocat, sed tantum explicat sensum privilegii in genere dati, praesens autem non indiget explicatione, *Defranch.* l. 2. *Reiffenst.* n. 52. atque ita habet praxis. 2. Praedicta paramenta amittunt benedictionem, si ita immutentur, ut sint inepta ad usum, ad quem fuerunt benedicta, ut si ex Stola fiat Manipulus, ex Corporali Purificatorium, ex Casula Stola, vel ex Alba abscindatur manica; si plane sint attrita, non debent adhiberi ad usum profanum, sed potius exusi, & cineres mitti in Sacrarium, *c. ligna, de consec.* Non amittunt benedictionem per novam suffulturam, *Gobat* t. 3. n. 300. neque si adhibeantur ad usum profanum, attamen sic usurpantes peccant contra reverentiam, adeo ut utens ad comaedias profanas vix vacet culpa mortali, *Suarez* *dist.* 81. f. 8. 3. Sine omnibus sacris vestibus Missam dicere vix unquam licet, ne quidem ad dandum viaticum, vel ut populus Missam audiat, aut ut satisfiat foundationi vel stipendio, sicut

29.

non licet consecrare extra Missam, quia praecipuum de viatico vel audienda Missa non obligat, nisi quando celebrari potest reverenter. An id liceat ad vitandam mortem comminatum, dixi *Cas.* 88. n. 29. Omittere unam e majoribus, Casulam, Albam, Stolam, vel Corporale, est mortale. In necessitate, ut cum dandum est viaticum, vel die festo sine gravi scandalo aut murmure populi Missa omitti non posset, licebit legere sine Stola vel Manipulo, non autem praecise ut satisfiat praecipuo Ecclesiae, quod tunc obligare cessat, *Laym. Dian.* p. 3. t. 2. R. 57. Si oblitus es Stolam, debes ante consecrationem adcurare adferri, si possis absque turbatione, murmure & scandalo; dare Communionem sine Stola est solum veniale, *La Croix* n. 335. Si Parochus non habeat Albam benedictam, posset die festo celebrare in non benedicta, *Gob.* n. 323. 4. Omittere Manipulum, Cingulum vel Humerale, Pallam, est tantum leve, ideoque excusatis, si sit aliqualis necessitas, v. g. ut tu vel alius satisficiat praecipuo, foundationi, vel lucretur indulgentias, & manipulus haberi non possit. Si desit Velum, potest consecrari sine eo, in defectu Purificatorii potest adhiberi strophium mundum, quia non requirit benedictionem; tunc tamen non potest amplius adhiberi ad usum profanum, debetque Purificatorium prima vice lavari a persona sacra. Velum, bursa, manutergium, pulvillus pro libro requiruntur ex decencia, *Gavant.* *Sporer.* n. 400. Uti paramentis sordidis plerumque

30. que est tantum veniale. 5. Rubrica quoad colorem paramentorum juxta *Suar.* est merè directiva, & vix potest hic peccari mortaliter, nisi forsan ob scandalum, ut si quis in Paschate publicè legeret in nigris. Quoad colorem quivis Sacerdos potest, imò & in diœcesi Colon. ex mandato Archi-Episcopi, debet se accommodare officio illius Ecclesiæ, in qua celebrat, quamvis ab officio suo discordet; ita, ut si in Ecclesia illa utantur paramentis albis, tu debeas uti eisdem, etsi Missam legas de martyribus vel de feria. 6. Sufficit Mappa duplex regens totum Altare, vel una duplicata aut triplicata ea parte, ubi ponitur patena cum calice, debet esse è lino, cannabe vel gossipio, & ab Episcopo vel habente potestatem benedicta, adhibere nullam est mortale, adhibere unicam veniale; in necessitate posset adhiberi linteum profanum, profanis usibus restituendum, *Sennyet, Pasq. Suar. Laym. c. 6. n. 11.* Ratio est, quòd nullo jure major hic rigor præcipiatur. 7. Antependium potest esse ex asseribus vel alia materia colorata, quia adhibetur solum ad ornatum. 8. Requiritur crux sub veniali, si Venerabile sit expositum, non opus est cruce, melius tamen est ex devotione celebrare sine cruce, quam Missam omittere, *D.D.c.c.* 9. Requiritur lumen duplex, unum omittere videtur solum veniale, omittere utrumque juxta communem est mortale; si utrumque ante consecrationem extinguatur, sine spe habendi brevi aliud, *Fagn. Lobner. Tamb. l. 1. c. 5. §. 4.* dicunt, Missam

esse abrumpendam; sed probabilius potest continuari, quia continuatio Missæ est decentia intrinseca, lumen extrinseca, *Leander. Pasq. Sennyet;* si unum extinguatur, mone ministrum, & perge. Juxta Rub. requiruntur candela cerea, in necessitate possent adhiberi ex sevo; *Gobat n. 292.* mallet has adhibere, quam Sacrum omittere; distribuere Communionem sine lumine, juxta *Suar.* est veniale, juxta *Sporer.* nullum. 10. Requiritur Missale; in necessitate posset legi Missa in charta descripta, vel etiam memoriter, modò absit periculum errandi, *Laym. Sporer. l. c.* Quilibet potest se accommodare Missali Romano, vel suæ diœcesis: Sacerdos ritus Romani utens Missali Regularium, juxta *La Croix n. 367.* peccat graviter, intellige, si legat Missam propriam soli isti Ordini concessam, aliàs non video obligationem gravem; si enim in defectu Missalis posset legi ex charta, ut ipse fateatur, cur non ex alieno Missali? Modò Missa & ritus non notabiliter discrepent. 12. Ex gravi præcepto requiritur Minister, qui respondeat, & necessaria ministraret, in necessitate, ut populus Missam audiat, vel conficiatur Viaticum pro morituro, licet legere sine Ministro, *Navar. Bonac. Tamb. l. 1. c. 7. §. 5.* si non possit haberi Minister, qui respondeat, debet saltem adhiberi, qui ministraret necessaria, & cum tali licet celebrare, etiam ex sola devotione, si alius non adfit, *Laym. c. 4. n. 13. Sporer. n. 390.* Fœmina prohibetur ministrare, *c. inhibendum de cobab. Cler. & mul.* ita ut plu-

33.

plures dicant satius esse absque omni ministro celebrare, quam adhibere feminam; posset tamen tolerari consuetudo, ut in defectu masculi femina vel monialis respondeat à choro, collocutorio, vel fenestella ad latus extra conspectum Sacerdotis, ita ut reliqua sibi ipsi Sacerdos ministrat.

13. Rubrica requirit, ut Sacerdos Missam legens sit calceatus, excusat tamen quævis rationabilis causa; deinde legi debet nudato capite: si quis ex denudatione pateretur grave incommodum, posset se privatim tegere usque ad consecrationem, & rursus post Communionem peractam, *Navar. Gobat, La Croix n. 400. Innoc. XI. prohibuit, ne celebretur in capillitio ficto seu perruca absque speciali licentia S. Sedis, idque publicatum est Colonia 21. Martii 1689. Nihilominus videmus Clericos seculares passim contentos esse iudicio unius alteriusve prudentis medici, & Regulares iudicio Superiorum.*

34. 14. Ad *Sanctus* & elevationem (nisi sit concio) datur signum parvæ campanulæ, quæ non benedicitur: campanæ majores, quibus convocantur fideles ad ecclesiam, consecrantur ab Episcopo, vel per Abbates Pontificalia exercentes, quos habere hanc facultatem etiam pro ecclesiis extraneis, sicut & pro consecrandis Altaribus, calicibus, &c. testatur *Aversa 9. 11. f. 3. § 6. Campanæ suspendi non possunt in Oratoriis privatis, sed solum publicis, c. patentibus 10. de privit. Abbas, Barb. Esse autem licitum uti campanis benedictis ad monendum*

populam de re profana, v.g. orto incendio, de educendo reo, adventu militum &c. dum aliter moneri non possunt, docet *Schmaltz gr. n. 57. & quotidiana praxis.*

QUÆR. X. Qualis Missa legi debeat?

35. 1. Debet legi talis, qualis à Rubricis præscribitur; qui legit contra Rubricas, v.g. in duplici de requiem vel votivam, secluso contemptu & scandalo peccat solum venialiter, *Suar. Dian. Senzger, Tamb. Sporer l. c. Votum vel promissio de legenda Missa contra Rubricas non obligat, quia est de re illicita, vel minus laudabili.* 2. Potest legi de quovis canonizato, etsi necdum relato in Martyrologium; de beatificato legi potest tantum in die assignato, non autem extra diem, vel per annum votiva, nec in alia Missa de eo addere commemorationem, uti nec horas legere, neque eorum imagines in Ecclesiis vel Oratoriis publicis exponere sine speciali licentia S. Sedis, ut declaravit S. Cong. 27. Sept. 1659.

3. Missæ certis Religiosis concessæ non possunt legi ab aliis, qui ejus Religionis non sunt; excipe Sacellanos monialium etiam seculares, qui possunt Missas Monialibus proprias, v.g. de Beato Ordinis dicere, sed ex Missali Romano de communi, ut declaratum est Romæ 9. Junii 1668. quamvis Introitus, Graduale & Offertorium discordent à choro.

36. 4. Missæ votivæ (seclusa causâ publicâ) non possunt dici in Dominicis vel duplicibus, nisi duplicia sint ad libi-

libitum, nec infra Octavas Nativitatis, Paschæ, Pentecostes, Epiphaniæ, Corporis Christi, die Cinerum, Hebdomade S. in vigilia Nativitatis & Pentecostes, in vigilia Epiphaniæ; in votiva ordinariè omittitur *Gloria, Credo*, nisi sit de Angelis vel B. V. in Sabbatho, vel solennis; memoratis diebus etiam nequit legi *de Requiem*, & pro diebus duplicibus sub gravibus penis prohibuit Alex. VII. & Clem. XI. 30. Aug. 1706. nisi stante funere; pro die anniversaria, tertia, septima, trigesima, ne quidem permittitur Missa solemnis *de Requiem* in duplici præcepto, ut declaravit S. Cong. 1. Sept. 1607. & 20. Junii 1626. sed differenda est ad diem non impeditum, vel potius anticipanda; in Altari privilegiato festo duplici legenda est Missa concordans Breviario, & eadem Indulgentiæ obtinentur, quæ per Missam *de Requiem*, ut dixi *Casu præc. n. 22.* De numero Collectarum, ritibus, ceremoniis per annum observandis v. Rubricas Missalis.

QUÆR. XI. Quale peccatum sit hic aliquid omittere?

37. *sc. 1.* Omittere lotionem ante Missam ad summum est veniale, si manus sint fordidae; omittere post Missam nullum, quia rubricæ hic sunt directivæ. 2. Orationes præparatoriæ vel etiam gratiarum actoriæ dicendæ sunt pro opportunitate Sacerdotis, idèoque non obligant, possuntque mutari in alias preces; idem die de Orationibus inter lavandum & induendum, *Tamb. l. 1. c. 7.* 3. Omittere

R. D. Jansen Pars II,

partem missæ substantialem, v. g. oblationem, consecrationem, sumptionem unius vel utriusque speciei, juxta omnes est peccatum mortale & gravissimum sacrilegium; idem videtur, si omittatur pars ordinaria notabilis, quæ semper dici solet; ut si omittatur Epistola, Evangelium, pars Canonis cum mutatione sensûs; secus si tantum aliqua nomina Sanctorum omittantur. Item juxta *Pasq. q. 208.* si post Communionem omittatur purificatio calicis & patenæ; omittere partem non ordinariam, quæ in omni Missa dici non solet, ut *Gloria, hymnus, Credo, &c.* vel omittere partem non notabilem, secluso scandalo est solum veniale, ut si omittatur *Judica, Kyrieleyson*, una vel altera Collecta, *Tractus, Alleluja*, aliqua benedictiones & cruces, Evangelium S. Joannis in fine, quod magis tenet, si illa non omittantur, sed permutentur, ut si loco specialis Collectæ, Evangelii, Præfationis aut Communionis, legatur de communi; idem est, si dicatur *Gloria, Credo, Sequentia, &c.* quando sunt omittenda, *Lugo, Tamb. Pasq. Gobat l. c. 4.* Qui potest omnia peragere præter elevationem Hostiæ & Calicis, potest his omissis privatim celebrare, imò & publicè, modò populus moneatur, ne murmuret, aut scandalizetur, *Gobat n. 743.* quia ille defectus non est tantus, ut privet jure acquisito ad celebrandum. 5. Accelerare Missam per se est tantum veniale, nisi syllabæ ita absorbeantur, ut sensus notabiliter mutetur, vel adsit scandalum; absurdum est operi

L di-

divinissimo ad mediam horam nolle immorari, idque præcepit Synodus Colonienſis Anno 1662. Notabilem partem ita recitare intra dentes, ut ſecluſo omni impedimento ſe ipſum audire non poſſit, juxta *Paſq. La Croix n. 438.* eſt mortale, quia præcipitur oratio vocalis; vox autem eſt ſonus, ſonus eſſentialiter eſt audibilis, cum ſit objectum auditûs. Nihilominus probabilius eſt non peccari, quia ad orationem vocalem ſufficit, quod verba formentur per motum oris & linguæ; talis enim oratio non eſt merè mentalis, ergo vocalis; & ſicut res colorata manet obrutum viſûs

hoc ipſo, quod maneat colorata, etſi dividatur in partes adeò exiguas, ut non ſit proximè apta videri, ſic & vox aut ſonus manet verè talis, etſi ſit ita tenuis, ut audiri non poſſit. *V. Caſ. 73. n. 12. 7.* Qui verba ſecretò dicenda altè recitat, plerumque peccat venialiter, niſi tam altè in præſentia plurium exprimat præſertim verba conſecrationis, ut circumſtantes ea clarè intelligere, addiſcere, & ad profana abuti poſſint; tunc enim & non aliàs peccatur graviter contra finem præcepti. De diſtracto ſub Canone vel conſecratione dixi *Caſ. 91. n. 13. Caſ. 92. n. 7.*

CASUS XCV.

De obligatione Miſſam audiendi & abſtinendi à ſervilibus,

HAdrius ſcrupulatur: 1. An ſit obligatio ad Miſſam in feſto indicto à Rege vel Epifcopo, an in die Cinerum, hebdomade S. Feſto S. Marci, in die animarum, & quid in dubio. 2. An obligentur pueri, Sacerdotes, ſurdi, ſaci & muti, peregrini. 3. Qualis requiratur attentio, intentio. 4. An ſatisfaciat, qui Miſſam audit immemor præcepti, aut nolens ſatisfacere. 5. Aut ſi ex intentione mala, curioſitate, &c. 6. Quid de ebrio, dormiente, diſtracto, vel non advertente Miſſam jam eſſe ceptam. 7. Quid de iis qui ſub Miſſa colloquuntur, libros profanos legunt, pingunt, conſententur, conſeſſionem audiunt, Horas vel librum ſpiritualem legunt, com-

municant, &c. quid de muſicis, organidis, miniſtris. 8. 9. Quid ſi pars Miſſæ negligatur, Epifſola, Evangelium, conſecratio, oblatio, Communio. 10. An veniens ante vel poſt conſecrationem teneatur reliquam partem audire. 11. An audire per partes. 12. An ſufficiat audire Miſſam Græcam vel excommunicati. 13. An debeat audiri in Parochia, quid de Oratorio Epifcopi, Regularium, 14. Sæcularium, an in eo audire obligetur, qui alibi non poteſt, vel conducere Sacerdotem pro ſtipendio. 15. An ſatisfaciat, qui audit in caſtris, in mari, 16. In Sacriſtia, in ambitu, è domo vicina, tecto, fenestra. 17. An excuſentur infirmi, & quid in dubio, an exiſtentes in locis in-

fide-